

Klima- og energiministerens besvarelse af samrådsspørgsmål I, H og J om langsigtet strategi for naturgas, lagerkapacitet og miljøpåvirkning ved genudskylning af kaverne i LI. Torup i Folketingets Energipolitiske Udvalg den 20. januar 2011 – lukket samråd.

Stormgade 2-6
1470 København K
Tlf. 3392 2800
Fax 3392 2801
kemin@kemin.dk
www.kemin.dk

Spørger: Anne Grete Holmsgaard (SF)

Spørgsmål H:

"Kan ministeren mere konkret begrunde, hvorfor regeringen vil forlænge tilladelserne til lagring af naturgas helt frem til 2037, jf. EPU alm. del - bilag 23, og vil ministeren i den forbindelse oplyse, hvilken langsigtet strategi regeringen har for anvendelse af (natur)gas og af naturgasnettet?"

20. januar

J.nr.: 2010-2342

Spørgsmål I:

"Vil ministeren oplyse om Danmarks forpligtelser med hensyn til etablering og drift af gasnet og -lagre i EU, herunder forholdene ved den dansk-tyske grænse?"

Spørgsmål J

"Kan ministeren redegøre nærmere for den effekt på miljøet, en genudskylning af kaverne kan få? Det ønskes i den forbindelse oplyst, om det er Miljøministeriet eller Klima- og Energiministeriet, der er erstatningspligtig, hvis en godkendelse af genudskylningen efterfølgende underkendes af Kommissionen eller EU-Domstolen."

Regeringens langsigtede energipolitik

Som vi jo også er enige om, så er det regeringens langsigtede mål, at vi skal være uafhængige af fossile brændsler i 2050. I Klima- og Energiministeriet arbejder vi på en række konkrete initiativer, som vil pege frem mod vores langsigtede mål.

Det må dog forudsættes, at naturgas i årene fremover fortsat vil udgøre en væsentlig

del af vores energiforsyning. Naturgas er nu engang det mest klimavenlige fossile brændsel, hvorfor det miljømæssigt ikke vil være forsvarligt at forcere en udfasning af naturgas i energiforsyningen til fordel for andre fossile brændsler.

Når dette er sagt, så vil jeg også godt sige, at jo hurtigere vi vil være i stand til at omstille og effektivisere vores energiforbrug, desto tidligere skal vi til at vurdere, hvornår vi så konkret skal påbegynde en egentlig udfasning af naturgassen i energiforsyningen.

Naturgasforbruget forventes i årene fremover at falde, men der vil fortsat være behov for gaslagerkapacitet i Danmark af hensyn til balancering af systemet og opretholdelse af vores forsyningssikkerhed. Vi kan jo glæde os over, at selv om vi har haft et meget højt gasforbrug i december 2010 på grund af det usædvanligt kolde vejr, så har vi ikke haft forsyningsproblemer. Dette skyldes jo netop, at gasselskaberne har kunnet trække på lagrene.

Naturgaslagrene vil også kunne spille en væsentlig rolle i fremtiden ved en større udbredelse af vedvarende energi i vores energiforsyning. Naturgas kan spille sammen med vindkraftudbygningen, fordi naturgas kan indgå som spids- og reserve-

last. Dette vil jo naturligvis også kræve lagerkapacitet.

For at undgå eventuelle misforståelser, så vil jeg gerne understrege, at den udbygning af infrastrukturen, som Energinet.dk har påbegyndt mod Tyskland, alene gennemføres på grund af den faldende gasproduktion i Nordsøen. Det er samtidig vigtigt for et velfungerende gasmarked, at der ikke opstår knaphed af gas. Ved knaphed er der stor risiko for, at så begynder gaspriserne at stige til skade for forbrugerne.

Udbygningen mod Tyskland gennemføres således ikke fordi, der er forventninger om et stigende gasmarked, men fordi det er nødvendigt at sikre adgang til supplerende gasforsyninger på grund af det forventede fald i gasproduktionen i Nordsøen. Så en direkte kobling til Nordsøen.

Europa-Kommissionen er enig i behovet for udbygningen, idet Kommissionen har givet tilsagn om støtte på op mod 50 pct. af investeringen fra EU's økonomiske genopretningsplan. Støtten er begrundet i, at investeringen er nødvendig af hensyn til opretholdelse af forsyningen til det danske og så er det jo os, der har fokus på det svenske marked og til gavn for konkurrenceforholdene.

På lidt længere sigt vil en yderligere udbygning af infrastrukturen kunne blive nødvendig af hensyn til at sikre adgang til nye gasreserver i takt med at vores kilder i Nordsøen tørrer ud. Adgang til norsk gas via Nordsøen kan være en mulighed for at sikre forsyningssikkerheden og et velfungerende konkurrencemarked for naturgas.

Sammenfattende vil jeg sige, at det er regeringens opfattelse, at en udfasning af naturgasforsyningen i Danmark ikke er et spørgsmål, der ligger lige for her og nu. Og der er derfor fortsat behov for vedligeholdelse af vores gaslagre.

Det var sådan paraplyen – det overordnede.

Nu til den mere konkrete besvarelse af spørgsmålene.

Spørgsmål H:

”Kan ministeren mere konkret begrunde, hvorfor regeringen vil forlænge tilladelserne til lagring af naturgas helt frem til 2037, jf. EPU alm. del - bilag 23, og vil ministeren i den forbindelse oplyse, hvilken langsigtet strategi regeringen har for anvendelse af (natur)gas og af naturgasnettet?”

Og der kan vi jo tage fat i Energistyrelsens forbrugsprognose, og den viser, at det

danske gasforbrug forventes at være svagt faldende i årene fremover. Faldet er begrundet i generelle energibesparelser i samfundet - som jo bl.a. følger af de energipolitiske aftaler - samt et forventeligt fald i anvendelsen af gas på centrale elværker. Hertil kommer jo så overvejelser om konverteringer af individuelle gasfyr til fjernvarme.

Det er regeringens erklærede mål, at Danmark skal være uafhængig af fossile brændsler i 2050. Vi forventer derfor et faldende gasforbrug frem mod 2050. Men tidspunktet for, hvornår naturgas helt kan udfases af energiforsyningen, vil afhænge af den konkrete udvikling. Naturgas vil dog som det mest miljøvenlige fossile brændsel fortsat kunne spille en væsentlig rolle i energiforsyningen i et samspil med øget udbredelse af vedvarende energi.

Som led i arbejdet med at opfylde vores mål om at gøre os uafhængige af fossile brændsler, vil vi derfor også se på mulighederne for, at VE-gas – eller biogas – kan få en plads i energiforsyningen. Det vil jo så kunne indgå i det samlede forsynings-system via naturgasnettet.

Den danske naturgasproduktion i Nordsøen forventes at falde i årene fremover, og vi må desværre indstille os på, at vi inden for en årrække vil blive nettoimportør af na-

turgas, med mindre der gøres nye betydelige fund i Nordsøen. Dermed kommer vi i samme situation, som de fleste af vores samarbejdspartnere i EU.

Den aftagende produktion i Nordsøen er baggrunden for, at regeringen har godkendt en udbygning af gastransmissionsnettet mod Tyskland med henblik på mulig import af gas. Udbygningen er nødvendig af hensyn til både Danmarks og Sveriges gasforsyningsikkerhed og sikring af konkurrencen på gasmarkedet.

Og uanset forventningerne om et reduceret naturgasforbrug vil der fortsat være behov for gaslagerkapacitet i Danmark af hensyn til balancering af systemet og naturligvis også til opretholdelse af forsyningsikkerheden.

Energinet.dk har vurderet det mulige forsyningsbillede i perioden 2011-2030 under forudsætning af leverancer dels fra den danske del af Nordsøen og dels fra Tyskland. Vurderingen er, at den nuværende lagerkapacitet skal fastholdes ved genudskylning, men at der ikke for nærværende er behov for aktuelle udvidelser af gaslagerkapaciteten, for så vidt angår Danmark.

Genudskylningen af kaverne i LI. Torup planlægges derfor gennemført som led i en nødvendig vedligeholdelse af lageret.

For så vidt angår et eventuelt lager i Tønder, for også at tage det med, så forholder det sig sådan, at Energistyrelsen har modtaget en ansøgning fra et privat kommercielt selskab, som planlægger etablering og drift af et gaslager i Tønder. Markedet for lagerydelser er liberaliseret, og driften af lageret vil derfor skulle ske i konkurrence med andre lagre. Så det er jo en kommerciel beslutning, om der er økonomisk grundlag for at drive et yderligere gaslager i Danmark.

Spørgsmål 1

”Vil ministeren oplyse om Danmarks forpligtelser med hensyn til etablering og drift af gasnet og -lagre i EU, herunder forholdene ved den dansk-tyske grænse?”

Og der er det jo igen, at på grund af den faldende gasproduktion i Nordsøen har jeg godkendt en udbygning af gasinfrastrukturen mod Tyskland, så vi kan supplere leverancerne fra Nordsøen med import fra Tyskland. Udbygningen omfatter en ny kompressorstation ved Egtved og en dublering af ledningen fra den tyske grænse til Egtved.

Udbygningen er nødvendig af hensyn til både forsyningssikkerheden og konkurrenceforholdene på gasmarkedet. Igen, hvis

der opstår knaphed på gas, er der stor risiko for, at gaspriserne stiger til skade for de danske gasforbrugere.

Allerede fra oktober 2010 har det været muligt at importere gas fra Tyskland ved at den gamle kompressorstation i Nordtyskland er taget midlertidig i drift indtil Energinet.dk har gennemført udbygningen. Udbygningen forventes gennemført i 2013.

Behovet for import af gas fra Tyskland har allerede vist sig, idet der siden oktober 2010 er sket fysisk import.

Udbygningen mod Tyskland er således nødvendig af hensyn til at sikre transportveje for gas til Danmark og Sverige. Men de danske gaslagre er fortsat nødvendige, fordi lagrene anvendes for at udjævne variationerne i gasforbruget på års- og døgnbasis. Hertil kommer som nødforsyning i tilfælde af afbrydelser af forsyninger fra Nordsøen og/eller Tyskland.

Så har vi jo selvfølgelig også direktiverne, som vi forholder os til, og som giver fælles regler for det indre marked for naturgas. De er fra henholdsvis 1998 og 2003, og blev de første vigtige skridt taget mod at gennemføre det indre marked for gas. Den tredje liberaliseringspakke, som blev vedtaget i 2009, gennemføres i dansk lovgivning ved regeringens fremsatte lovforslag

(L 87), som netop er blevet behandlet første gang i Folketinget.

Gennemførelse af den tredje liberaliseringspakke vil yderligere medvirke til, at der skabes mere åbne og gennemsigtige energimarkeder i Danmark og de andre EU-lande. Et af resultaterne er jo netop det her med yderligere styrkelse af handelen med både el og gas på tværs af landegrænserne.

Et vigtigt element i liberaliseringen af energimarkederne er, at der er lige og ikke-diskriminerende adgang for tredjemand til gastransmissionsnettene, og at adgangen sker på gennemsigtige vilkår.

Danmark og Sverige er knyttet til det Nordvesteuropæiske gasmarked, som vi bliver en stadig mere integreret del af i takt med det indre markeds forbedrede funktionalitet.

Sverige har jo så siden introduktionen af naturgas i Danmark i 1980'erne været en del af det danske gassystem i og med, at Sverige alene har adgang til gas via Danmark. Dette er som bekendt fortsat situationen. Sverige er derfor helt afhængig af, at Energinet.dk sikrer, at den danske infrastruktur har tilstrækkelig kapacitet til at sikre forsyningerne til både os og dem.

Jeg vil gerne understrege, at "there is no such thing as a free lunch". Det er jo sådan, at de svenske gaskunder via transporttarifferne bidrager til driften af det danske transmissionssystem. Det samme forhold gør sig gældende for de danske naturgaslagre i det omfang, der indkøbes lagerydelser fra de danske lagre til brug for det svenske marked. Samlet set forstår jeg, at det er en fordel for de danske gaskunder, at der er transit af gas gennem Danmark.

Spørgsmål J

"Kan ministeren redegøre nærmere for den effekt på miljøet, en genudskylning af kaverne kan få? Det ønskes i den forbindelse oplyst, om det er Miljøministeriet eller Klima- og Energiministeriet, der er erstatningspligtig, hvis en godkendelse af genudskylningen efterfølgende underkendes af Kommissionen eller EU-Domstolen."

Miljøministeren har oplyst følgende som jeg jo så derfor vil henholde mig til:

"Som følge af Energinet.dk's ansøgning om genudskylning af de eksisterende 7 kaverne (hulrum) på Ll. Torup Gaslager har Miljøministeriet haft en såkaldt VVM-redegørelse (Vurdering af projektets Virkninger på Miljøet), et forslag til kommuneplantillæg, et udkast til VVM-tilladelse samt

udkast til miljøgodkendelse med udledningstilladelse i offentlig høring i perioden 27. januar 2010 til 19. maj 2010.

Energinet.dk har med brev af 28. september 2010 til det daværende Miljøcenter Århus i øvrigt orienteret om, at man har revideret behovet for at udvide gaslageret, og man har besluttet at reducere det ansøgte projekt, da der ikke aktuelt er behov for at udskylle nye kaverner. Miljøcenter Århus vurderede ved den lejlighed, at sagsbehandlingen af det ændrede projekt kunne fortsætte, uden at der skulle iværksættes en ny VVM-redegørelse eller en ny høring.

På baggrund af de bemærkninger, som er indkommet i den offentlige høring, er der en sammenfattende redegørelse under udarbejdelse. Og den sammenfattende redegørelse skal sendes til udtalelse i Vesthimmerlands og Viborg Kommuner, inden Miljøministeriet så træffer afgørelse i sagen.

De miljømæssige effekter, som projektet kan have, er behandlet i VVM-redegørelsen og i den sammenfattende redegørelse.

Det ansøgte projekt omfatter vandindtag fra Hjarbæk Fjord og udledning af saltholdigt udskylningsvand fra kaverne til Lovns Bredning, som begge er særligt beskyttede naturområder, så det er jo Natura 2000-områder vi her taler om. Et væsentligt element i den miljømæssige vurdering af projektet er derfor at skabe sikkerhed for, at projektet kan gennemføres i overensstemmelse med reglerne for opretholdelse af beskyttelsen af naturområderne.

Det skal ligeledes sikres, at udledningen af udskylningsvandet ikke hindrer, at de kommende vandplaners miljømål kan opfyldes. Det vil blandt andet sige, at der skal fastsættes vilkår, som sikrer overholdelse af reglerne om miljøkvalitetskrav for vandområder.

I de foreliggende udkast til afgørelser i sagen har Miljøministeriet fastsat vilkår om, at der foretages en intensiv kontrol af udledningen og overvågning af det marine miljø i Hjarbæk Fjord og Lovns Bredning. Der lægges desuden op til en etapevis udskylning, så der i første omgang kun er genudskylning fra én kaverne, og kun med begrænset vandmængde i forhold til det maksimalt ansøgte.

Hvad angår det sidste, ja så er det ikke muligt for mig at svare spørgeren på for-

holdene omkring en eventuel, fremtidig erstatningssag. Udfaldet af en sådan hypotetisk sag vil afhænge af, hvem der i givet fald skulle rejse sag overfor hvem, og om der er et grundlag for at rejse erstatning, herunder om nogen har lidt et tab.”

Tak